

Яким чином оподатковується інвестиційний прибуток, якщо договір купівлі-продажу інвестиційного активу укладено в звітному році, а перерахування коштів відбудеться у наступному році?

ЗІР, категорія 103.10

Статтею 655 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV передбачено, що за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.

Предметом договору купівлі-продажу може бути товар, який є у продавця на момент укладення договору або буде створений (придбаний, набутий) продавцем у майбутньому.

Відповідно до п.п. «в» п.п. 14.1.54 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями (далі – ПКУ) дохід з джерелом його походження з України – будь-який дохід, отриманий резидентами або нерезидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні.

Згідно з п.п. 164.2.9 п. 164.2 ст. 164 ПКУ до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включається інвестиційний прибуток від проведення платником податку операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах, крім доходу від операцій, зазначених у підпунктах 165.1.40 і 165.1.52 п. 165.1 ст. 165 ПКУ.

Інвестиційний прибуток розраховується як позитивна різниця між доходом, отриманим платником податку від продажу окремого інвестиційного активу з урахуванням курсової різниці (за наявності), та його вартістю, що визначається із суми документально підтверджених витрат на придбання такого активу з урахуванням норм підпунктів 170.2.4 – 170.2.6 п. 170.2 ст. 170 ПКУ (крім операцій з деривативами) (п.п. 170.2.2 п. 170.2 ст. 170 ПКУ).

Підпунктом 170.2.1 п. 170.2 ст. 170 ПКУ визначено, що облік загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами ведеться платником податку самостійно, окремо від інших доходів і витрат. Для цілей оподаткування інвестиційного прибутку звітним періодом вважається календарний рік за результатами якого платник податку зобов'язаний подати річну податкову декларацію, в якій має відобразити загальний фінансовий результат (інвестиційний прибуток або інвестиційний збиток), отриманий протягом такого звітного року.

Загальний фінансовий результат операцій з інвестиційними активами визначається як сума інвестиційних прибутків, отриманих платником податку протягом звітного (податкового) року, зменшена на суму інвестиційних збитків, понесених платником податку протягом такого року (абзац другий п.п. 170.2.6 п. 170.2 ст. 170 ПКУ).

Якщо загальний фінансовий результат операцій з інвестиційними активами має від'ємне значення, його сума переноситься у зменшення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами наступних років до його повного погашення, крім фінансових результатів, зазначених в абзаці першому п. 29 підрозд. 4 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ (абзац третій п.п. 170.2.6 п. 170.2 ст. 170 ПКУ).

Відповідно до п.п. 170.2.9 п. 170.2 ст. 170 ПКУ податковим агентом платника податку, який здійснює операції з інвестиційними активами з використанням послуг професійного торговця цінними паперами, включаючи банк, є такий професійний торговець. Податковий агент під час кожного нарахування платнику інвестиційного прибутку нараховує (утримує) податок за ставкою, визначеною п.п. 167.5.1 п. 167.5 ст. 167 ПКУ, та сплачує (перераховує) утриманий податок до бюджету під час кожного нарахування такого доходу, що не звільняє платника податку від подання річної податкової декларації при отриманні ним доходу, зазначеного у п. 170.2 ст. 170 ПКУ.

При застосуванні платником податку норм п.п. 170.2.9 п. 170.2 ст. 170 ПКУ податковий агент – професійний торговець цінними паперами, включаючи банк, з метою визначення об'єкта оподаткування під час виплати платнику податку доходу за придбані у нього інвестиційні активи враховує документально підтверджені витрати такого платника на придбання цих активів (абзац другий п.п. 170.2.2 п. 170.2 ст. 170 ПКУ).

Разом з тим, запровадження обов'язку податкового агента для професійного торговця цінними паперами, включаючи банк, не звільняє платника податку від обов'язку декларування результатів усіх операцій з купівлі та продажу інвестиційних активів, здійснених протягом звітного (податкового) року як на території України, так і за її межами, за винятком випадків, зазначених в п.п. 170.2.8 п. 170.2 ст. 170 ПКУ (абзац другий п.п. 170.2.2 п. 170.2 ст. 170 ПКУ).

Отже, у разі якщо внаслідок укладання договору купівлі-продажу інвестиційного активу виникає позитивне значення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами за наслідками звітного (податкового) року – такий дохід включається до загального річного оподаткованого доходу платника податку (абзац третій п.п. 170.2.6 п. 170.2 ст. 170 ПКУ).

При цьому фізична особа, яка отримує інвестиційний прибуток, повинна надати податкову декларацію у встановленому порядку та у відповідних випадках, сплатити податок на доходи фізичних осіб за ставкою, визначеною п.п. 167.5.1 п. 167.5 ст. 167 ПКУ (18 відсотків).

Податкова декларація подається за базовий звітний період, що дорівнює календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб – до 1 травня року, що настає за звітним, крім випадків, передбачених розд. IV ПКУ.

Якщо договір купівлі-продажу інвестиційного активу, укладений у звітному році, а кошти від продажу інвестиційного активу фактично надійдуть у наступному році, то платник податку повинен задекларувати дохід у вигляді інвестиційного прибутку за підсумками року, в якому фактично отриманий такий дохід та у відповідних випадках, сплатити податок на доходи фізичних осіб за ставкою 18 відс., визначеною п.п. 167.5.1 п. 167.5 ст. 167 ПКУ.

Водночас для надання конкретної відповіді з порушеного питання платникам податків необхідно звернутись до контролюючих органів ДФС з детальним описом ситуації та наданням копій документів для отримання індивідуальної податкової консультації в письмовій формі відповідно до ст. 52 ПКУ.